

Fremtidens vækst er i fødevareerhvervet

Af

*Forbundsformand Ole Wehlast, Fødevareforbundet NNF,
Gruppeformand Arne Grevsen, 3F's Grønne Gruppe,,
Formand Niels Jørgen Pedersen, Landbrug & Fødevarer*

Kronik bragt i Morgenavisen Jyllands-Posten den 24. september 2011.

Dansk økonomi står i stampe. Siden krisen indtraf i 2008 har vi mistet i nærheden af 180.000 arbejdspladser – hvoraf knap 70.000 er gået tabt i den danske fremstillingsindustri. Samtidig kan vi konstatere, at vores konkurrenter klarer sig betydeligt bedre. F.eks. voksende svensk økonomi i 2010 med dobbelt fart af den danske, ligesom tyskerne præsterede den højeste vækst siden genforeningen i 1990. At den danske samfundskage bliver mindre end vores naboers vil på længere sigt betyde, at vi får endnu sværere ved at udvikle økonomien og fastholde og skabe arbejdspladser. Derfor går vi nu sammen på tværs af interesser for at råbe vagt ved gevær.

At få Danmark ud af krisens mudder er den vigtigste opgave for en ny regering. Heldigvis har vi en del at arbejde med i Danmark – vi har stort potentiale. Vi er gode til nogle af de ting, som verden vil efterspørge endnu mere fremover. Det gælder for eksempel i den danske fødevareklynge, der beskæftiger cirka 150.000.

I takt med at verdens middelklasse vokser voldsomt – især fordi kineserne bliver rigere – stiger efterspørgslen efter fødevarer af høj kvalitet som de danske. Det skyldes blandt andet, at de danske fødevarevirksomheder har meget stærkt fokus på at udvikle og tage ny teknologi i brug, der kan forbedre konkurrenceevnen overfor udlandet. Det høje teknologistade betyder dels, at det er muligt at bevare jobs på slagterier og mejerier i Danmark, dels at det sikrer den ensartede høje kvalitet og sikkerhed, som betyder, at danskproducerede fødevarer er i en klasse for sig.

Det lyder måske som en kliché, men dansk mælk, ost og kød er faktisk i høj kurs ude i verden. Til eksempel: Hvis vi kan fastholde vores markedsandel af svinekødsmarkedet i Kina, viser analyser, at vi i 2018 vil kunne eksportere for ca. 2,5 milliarder kroner svinekød til kineserne – næsten en fordobling i forhold til i dag.

Tallene giver et godt billede på det økonomiske potentiale i dansk fødevareproduktion. Derfor er der behov for, at vi snarest muligt kommer i gang med at implementere de miljø- og klimaløsninger, der kan hjælpe fødevareproduktionen til at blive endnu mere bæredygtig. Det er der nemlig også jobs i.

Et eksempel findes i den igangværende debat om et nyt sæt vandplaner, der skal forbedre miljøet i danske vandløb, søer og fjorde. Det skal blandt andet ske ved at mindske påvirkningen med kvælstof fra landbruget. Problemet er, at planerne, som de er fremlagt, i vid udstrækning blot vil nå målet ved at begrænse landbrugsproduktionen i stedet for at investere i nye arbejdspladser og samtidig opnå samme positive miljøeffekt. For eksempel kan muslingeproduktion hjælpe vandmiljøet samtidig med, at det skaber beskæftigelse. Vi ved også, at for eksempel Limfjorden engang havde store stenrev, som siden er blevet fjernet, hvilket gør vandmiljøet sårbart overfor kvælstof og algevækst. En ambitiøs, men realistisk idé består i, at man - i stedet for at bede landmændene stoppe produktionen - genetablere de revne og på den måde forbedre miljøet i fjorden. Det ville give langsigtet mening for fjorden, landbruget og for de virksomheder, der skulle deltage i sådan en genetablering.

Et andet område, hvor den grønne klynge har betydeligt potentiale, er indenfor vedvarende energi og grøn teknologi. Vi skal for eksempel begynde at tænke på gylle fra husdyrproduktionen og affald fra slagterier som en energiresource i biogasproduktionen, frem for - for gyllens vedkommende - et potentielt miljøproblem. Vi kan også bruge rest- og overskudshalm til at producere bio-ethanol, der er et klimavenligt alternativ til benzin. Teknologien kan virksomheder som Novozymes, Danisco, og DONG Energy levere, og vores beregninger viser, at der kan skabes mindst 4.000 nye arbejdspladser i 2020. Det er oplagt at udnytte Danmarks position som fødevareproducent og drage naturlig fordel af det i produktionen af vedvarende energi – derfor skal produktion af bioethanol og biogas gøres økonomiske rentabelt.

Danmark er nødt til at bygge videre på det, vi er gode til – vores strategiske styrkepositioner. Som repræsentanter for virksomheder og medarbejdere i den danske fødevarereklynge vil vi gerne give et nogle konkrete eksempler på, hvordan en nytænkning af erhvervspolitikken kunne se ud:

For det første er der brug for at tage livtag med overkompliceret lovgivning, administrativt bøvvl og lange sagsbehandlingstider, som gør, at danske landbrug og virksomheder skal stå i kø i årevis for at få behandlet ansøgninger om at udvide produktion, mens det i nabolande kun tager en måned eller to. Vi skal ikke slække på hensyn til miljøet – men det bør være en topprioritet, at virksomheder, der kan skabe ny vækst og beskæftigelse, får den hurtigst mulige sagsbehandling.

Dernæst bør den nye regering også se på muligheden for omlægning af afgiftssystemet – især energiafgifterne. En sådan omlægning bør have fokus tage hensyn til eksport- og produktionserhverv, der dels beskæftiger mange, dels er særligt udsatte for international konkurrence.

For det tredje skal der gøres en maksimal indsats ude på eksportmarkederne for at hjælpe vores virksomheder med at skabe opmærksomhed om danske produkter, overvinde handelshindringer samt håndtere lokale regler og myndigheder. Gennem de seneste år er der taget en række initiativer for at hjælpe eksportvirksomhederne, men yderligere tiltag er oplagte. Blandt andet bør Eksportrådets repræsentationer styrkes markant med oprettelse af ekspertstillinger på de områder hvor danske virksomheder har særligt gode muligheder for øget eksport – for eksempel i fødevarerektoren. Og kollektiv eksportfremme – hvor staten går sammen med en gruppe af virksomheder - bør også øges markant – for de hidtidige erfaringer er særdeles gode.

For det fjerde skal vi have bioenergien ud over rampen. På tværs af Folketinget er politikerne enige om, at bioenergi er en del af løsningen på fremtidens klima- og energiproblemer. Nu er det tid til at handle. Politikerne bør investere i at etablere verdens første fuldskala bioethanol-anlæg, der skal køre på bæredygtige halm- og planterester. Det er afgørende for, at teknologiudviklingen og fremtidens arbejdspladser bliver i Danmark. Samtidig skal det sikres, at dansk biogas produceret på husdyrgylle som minimum har samme vilkår som biogassen i Tyskland, der er europæisk foregangsland i Europa. Konkret er der brug for, at biogassen hjælpes i gang med og sikres en afregningspris på 115 øre/kwh, hvis vi skal udnytte de store ressourcer, vi har i Danmark.

Sidst, men ikke mindst bør en ny vækst- og erhvervs politik indeholde en ny Globaliseringspulje til investeringer i forskning og udvikling inden for sektorer som energi, sundhed og fødevarer, hvor Danmark har internationale styrkepositioner at bygge på, og hvor der er vækstpotentiale. Særligt er der stort behov for forskning og udvikling af produktionsteknologi, så virksomhederne kan holde trit med de internationale konkurrenter. I den forbindelse er der også behov for, at virksomhederne i hverdagen bliver bedre til at inddrage medarbejdernes idéer og erfaringer i udviklingsarbejdet. Ligesom det er vigtigt, at virksomhederne hele tiden arbejder på at styrke arbejdsmiljøet og sikre, at medarbejderne har de nødvendige kvalifikationer i et velordnet arbejdsmarked

Det er konkrete tiltag, der er lige til at gå til. Vi har flere gode forslag, der vil hjælpe fødevarerhvervet til at sætte yderligere gang i væksten. Vi glæder os til at diskutere dem med det nye Folketing.